

Mahtipontinen kokoomateos

[Tekstit ympärillämme. Kirjoituksia tekstikäsitksistä ja -käytänteistä](#)

on tullut valmiiksi! Vuoden 2021 Variantti-kollokviosta alkunsa saanut monitieteinen kirjahanke kokoaa yhteen kaksikymmentäviisi puheenvuoroa tekstikäsitksien ja käytänteiden merkityksestä ajassamme. Gaudeamus igitur!

Variantti-verkosto juhlistaa kirjan valmistumista järjestämällä JULKAISUPOMPÖSIUMIN keskiviikkona 30.10.2024 klo 13.00 alkaen. Etätapahtuma valaisee kirjan yhteiskunnallista ja tieteellistä merkitystä sekä esittelee teoksen teemoja kymmenen kirjoittajapuheenvuoron voimin.

POMPÖSIUMIN OHJELMA

13.00–13.10 Akateeminen alkufanfaari

Sakari Katajamäki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
Laura Ivaska, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura & Turun yliopisto

13.10–13.40 Kolme kutsupuheenvuoroa

Asiallisten, selkeiden ja ymmärrettävien tekstien asialla
Johtaja Leena Nissilä, Kotimaisten kielten keskus

Monilukutaito tekee näkyväksi koulun tekstikäytänteitä
Opetusneuvos Minna Harmanen, Opetushallitus

Tekstin talo – mitä on uusi tekstikulttuuri?
Toiminnanjohtaja Laura Serkosalo, Tekstin talo

13.40–14.55 Yhdeksän julistusta kirjan kirjoittajilta

Tieteellisten tekstien historiaa

Mari-Liisa Varila, Turun yliopisto

Historiallisten korpusten tekstikerrokset

Samuli Kaislaniemi, Itä-Suomen yliopisto & Tanja Säily, Helsingin yliopisto

Pyhydessä on voimaa

Jutta Jokiranta, Helsingin yliopisto & Nina Nikki, Helsingin yliopisto

Tuntoaistillakin voi lukea suuraakkosia

Riitta Lahtinen, Suomen Kuurosokeat ry

Audiovisuaalisten tekstien osatekijät

Tuuli Ahonen, Itä-Suomen yliopisto

Kaikki käännökset eivät ole sitä, mitä esittävät – miten tunnistaa valehtelevat käännökset?

Laura Ivaska, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura & Turun yliopisto

Rakenteet merkityksellisinä tekstuaalisina piirteinä

Henrik Oksanen, Tampereen yliopisto

Tekstin kulku käsikirjoituksesta kriittiseen editioon

Sakari Katajamäki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

14.55–15.00 Peräkaneetti

Laura Ivaska, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura & Turun yliopisto

Sakari Katajamäki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Tekstit ympärillämme

Kirjoituksia tekstikäsitteistä ja -käytännöistä

Haapaniemi, Riku, Laura Ivaska & Sakari Katajamäki (toim.). 2024.
Tekstit ympärillämme: Kirjoituksia tekstikäsitteistä ja -käytännöistä.
Tampere Studies in Language, Translation and Literature B8. Tampere: Tampereen
yliopisto.

Kirja on avoimesti luettavissa osoitteessa
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-3465-9>

Elämme tekstien ympäröiminä. Työelämä vaatii yhä monipuolisempia tekstitaitoja, ja vapaa-ajalla rentoudumme erilaisia tekstejä lukien, katsellen ja kuunnellen. Koska tekstit ovat yhteiskunnan, tieteiden, ihmissuhteiden ja identiteettien jokapäiväisiä rakennuspalikoita, niitä koskevat ajattelu- ja toimintatavat arkipäiväistyvät helposti ja jäävät vaille ansaitsemaansa huomiota.

Tekstit ympärillämme. Kirjoituksia tekstikäsitteistä ja -käytännöistä tarjoaa kaksikymmentäviisi puheenvuoroa tekstien tuottamisesta, vastaanotosta ja vaikuttavuudesta elämän eri osa-alueilla. Teos antaa välineitä tekstien määrittelyyn ja erilaisten tekstikäytäntöiden havainnointiin. Siten se auttaa tunnistamaan vakiintuneita ajattelumalleja ja kehittämään omia tapoja tuottaa ja tulkita tekstejä.

Kirjoitukset käsittelevät mitä erilaisimpia ilmiöitä audiovisuaalisesta kääntämisestä sarjakuvamuotoisiin työsopimuksiin ja journalistiikasta hallinnon teksteihin. Luettuasi tämän kirjan ymmärrät paremmin, miten tekstit ja niitä koskevat käsitykset vaikuttavat eri elämäntilanteilla. Miten lehtihaastattelut syntyvät? Mistä kirjoituksen pyhyys muodostuu? Millä tavoin tunneilmaisuja voi tulkita luettavaan muotoon? Millaisia ovat alkemistiset käsikirjoitukset, valtiosopimukset tai teatterin pääkirjat? Kuinka tulisi lukea

syntysähköistä tekstiä, akateemisia marginaalikommentteja, tieteellistä editiota tai elämää kuhisevaa luontopolun maisemaa?

Teos on suunnattu kaikille, jotka haluavat avartaa omia käsityksiä tekstimuotoisen viestinnän lähtökohdista, rajoitteista ja mahdollisuuksista. Kirjan näkökulmia voi soveltaa muun muassa tekstien parissa tehtävään tutkimukseen ja muuhun asiantuntijatyöhön sekä opetukseen ja itseopiskeluun.

Kirjan sisällys

Lukijalle

Tekstikäsitteistä ja -käytännöistä – johdannoksi (Riku Haapaniemi, Laura Ivaska ja Sakari Katajamäki)

I OVATKO TEKSTIT VAIN KIRJOITUSTA?

Muodonmuutos sanasta kuvaksi: Sopimukset ja sarjakuvasopimukset tekstilajina (Eliisa Pitkäsalo ja Anne Ketola)

Audiovisuaalisten tekstien erityispiirteet, tekstittäminen ja lukeminen (Tuuli Ahonen)

Suuraakkoset: Tuntoaistin vaikutus kirjoitukseen (Stina Ojala ja Riitta Lahtinen)

Laajeneva tekstikäsitteys opetuksen taustalla: Millaisia tekstikäsitteitä monilukutaito edellyttää? (Henri Satokangas ja Anne Tiermas)

II TEKSTIT SYNTYVÄT VAIHEITTAIN

Syntysähköiset käsikirjoitukset geneettisen kritiikin tutkimusaineistona (Veijo Pulkkinen)

”Ei ole viittiny ees kieltä tarkistaa” Tutkijoiden ja kielentarkastajien tekstikäsitteitä (Hanna-Mari Pienimäki ja Niina Hynninen)

Marginaalissa? Kommentti akateemisen elämän rakentajana (Sari Hokkanen)

Valtiosopimus on moniääninen teksti (Miia Santalahti)

III TEKSTIT MÄÄRITTÄVÄT MAAILMAAMME

Yhteisö tekee tekstistä pyhän (Jutta Jokiranta ja Nina Nikki)

Historiallisia tekstikäsitteitä: Keskiajan ja uuden ajan alun tieteelliset tekstit (Sara Norja ja Mari-Liisa Varila)

Tunneilmaisuudesta tulkatuksi tekstiksi (Stina Ojala ja Jenni Kallio)

Monologisointi – toimittajan salakavala työkalu haastateltavasta välittyvän vaikutelman kontrollointiin (Lauri Haapanen)

Uutistekstin totuudenmukaisuus: Kuinka journalismi kiinnittyy todellisuuteen (Aki Petteri Lehtinen)

IV TOIMINTAA OHJAAVAT TEKSTIT

Kirjaaminen tekstikäytäntönä opettajan työssä: Esimerkkinä opetusta ja kasvatusta koskevat asiakirjat (Noora Heiskanen)

Tekstilajitutkimus, virkakieli ja hallinnon kehittäminen (Ulla Tiililä)

Tekstit teatterin pyörteessä: Näytelmätekstin sosialisatio (Tommi Dunderlin)

V TEKSTI JA TUTKIJA

Historiallisten tekstien kerrosteinen materiaalisuus korpuslingvistiikassa (Tanja Säily ja Samuli Kaislaniemi)

Kirjailijan työvälineestä tutkijan työvälineeksi: Mitä kriittinen editio tekee materiaalsen käsikirjoituksen tekstille? (Sakari Katajamäki)

Varo valehtelevia käännöksiä: Miksi käännosten syntyhistorian ja kielellisten piirteiden tutkimus on tärkeää (Laura Ivaska)

Kerronnallinen teksti kirjallisuuden ja peliteorian silmin (Maria Lehtimäki)

Uhka vai mahdollisuus? Transformer-mallit tekstin käsittelyssä (Ida Toivanen, Venla Poso ja Jari Lindroos)

VI MITÄ TEKSTIT OIKEASTAAN OVAT?

Sanat asioina: Uusmaterialistinen käsitys tekstin ja maailman välisestä suhteesta (Miikka Laihin)

Rakenteet merkityksellisinä tekstuaalisina piirteinä (Riku Haapaniemi ja Henrik Oksanen)

Tulkintapoluilla: Miten ihmiskeskeistä tekstikäsitystä voi kyseenalaistaa semioottisista lähtökohdista? (Ella Vihelmaa)

Kirjoittajat

Abstracts in English

Kirjahanke on syntynyt osana Koneen Säätiön rahoittamaa monitieteistä tutkimushanketta [Kääntämisen jäljet arkistoissa\(ulkoinen linkki\)](#) (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2021–2025).